

Trestný čin krádeže z pohľadu justičnej praxe¹

Crime of Theft from the Judicial Practice Point of View

Adrián Jalč

Abstract: *The paper deals with the most common crime in the Slovak Republic – theft, with a special focus laid on burglary. The emphasis is put on a detailed definition of the criminal offense of theft by the currently valid legislation, with reference to the practical examples, the case law and the amount of punishment itself for the offenders of this crime.*

Key Words: *Criminal Law; Offence; Theft; Culpability; Theft by Burglary; Damage; Case Law; the Slovak Republic.*

Abstrakt: *Príspevok sa zaoberá najrozšírenejším trestným činom v Slovenskej republike – krádežou, a to so zameraním na krádež vlámaním. Dôraz sa kladie na trestnoprávne vymedzenie krádeže podľa aktuálne platného právneho stavu, s poukázaním na praktické príklady, judikatúru a samotnú výšku trestu pre páchatel'ov predmetnej trestnej činnosti.*

Kľúčové slová: *Trestné právo; trestný čin; krádež; zavinenie; krádež vlámaním; škoda; judikatúra; Slovenská republika.*

Úvod

Trestný čin krádeže podľa platnej právnej úpravy patrí do štvrtej hlavy Zákona č. 300/2005 Z.z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“), ktorá poskytuje ochranu vlastníckemu právu, bez ohľadu na jeho druh a formu, pričom vlastnícke právo alebo práva príbuzné vlastníckemu právu sú jediným alebo primárnym objektom trestného činu.

V teórii trestného práva sa ustálilo členenie trestných činov proti majetku do troch skupín:

¹ Predložený príspevok podporila Agentúra na podporu výskumu a vývoja na základe zmluvy č. APVV-16-0106: „Trestnoprávna ochrana života a zdravia v podmienkach Slovenskej republiky“, zodpovedný riešiteľ doc. JUDr. Miroslava Vráblová, PhD.

1. trestné činy, pre ktoré je charakteristické obohatenie sa páchatel'a na škodu cudzieho majetku, kam okrem krádeže patria napríklad aj sprenevera, podvod, úžera a podobne;
2. trestné činy, pre ktoré je charakteristické úmyselné poškodzovanie majetku, kam patria napríklad poškodzovanie veriteľ'a, poškodzovanie cudzej veci, porušovanie povinností pri správe cudzieho majetku a podobne;
3. trestné činy, pre ktoré je charakteristické koristenie z trestnej činnosti, kam patria trestné činy podielníctva a legalizácie príjmu z trestnej činnosti.

Trestný zákon síce nerozlišuje medzi hnutel'nými vecami a nehnuteľ'nými vecami, ale je zrejmé, že „niektoré trestné činy môžu byť spáchané len na hnutel'ných veciach, iné tak na hnutel'ných, ako aj na nehnuteľ'ných veciach, ďalšie len na nehnuteľ'ných veciach.“²

Jedným zo znakov, ktoré určujú povahu činu a výšku trestnej sadzby v štvrtej hlave Trestného zákona, je výška škody. Škodou sa podľa § 124 ods. 1 a 2 Trestného zákona rozumie:

- ✚ ujma na majetku alebo reálny úbytok na majetku alebo na právach poškodeného alebo jeho iná ujma, ktorá je v príčinnej súvislosti s trestným činom, bez ohľadu na to, či ide o škodu na veci alebo škodu na právach;
- ✚ získanie prospechu v príčinnej súvislosti s trestným činom;
- ✚ ujma na zisku, na ktorý by poškodený, vzhľadom na okolnosti a svoje pomery, inak mal nárok, alebo ktorý by mohol odôvodnene dosiahnuť.

Ak oprávnená osoba, spravidla vlastník veci, dala súhlas na nakladanie so svojou vecou, páchatel' nie je trestne zodpovedný, lebo „ide o okolnosť vylučujúcu protiprávnosť, a to aj v tom prípade, ak sa páchatel' omylom domnieval, že poškodený dal súhlas.“³ Dodatočný súhlas tiež môže znižovať závažnosť činu.

² Bližšie pozri IVOR, J. et al. *Trestné právo hmotné 2: Osobitná časť*. 1. vyd. Bratislava: Iura Edition, 2006, cit. 1, s. 141.

³ Bližšie pozri IVOR, J. et al. *Trestné právo hmotné 2: Osobitná časť*. 1. vyd. Bratislava: Iura Edition, 2006, s. 145.

Krádež a s ňou súvisiace otázky z hľadiska pozitívneho práva a kazuistiky

Na základe uvedených kritérií možno krádež definovať ako trestný čin, pre ktorý je charakteristické:

- + obohatenie sa na škodu cudzieho majetku;
- + hmotným predmetom útoku je cudzí majetok, konkrétne hnutel'né veci;
- + všeobecný subjekt, teda každá fyzická osoba, ktorá naplní skutkovú podstatu trestného činu, môže byť páchatel'om krádeže;
- + úmyselné konanie spočívajúce v zmocnení sa cudzieho majetku (hnutel'nej veci); a
- + spôsobenie aspoň malej škody, s výnimkou ustanovenia § 212 ods. 2 Trestného zákona, ktoré je spolu s ustanovením § 212 ods. 1 Trestného zákona základným ustanovením a je k nemu v pomere špeciality.

Trestný čin krádeže je konkrétne upravený v § 212 štvrtej hlavy Trestného zákona. Krádež je typickým trestným činom proti majetku, ktorý je aj v zahraničí kvalifikovaný ako jeden z najčastejšie páchaných druhov predmetnej trestnej činnosti.⁴ Uvedené ustanovenie (§ 212 Trestného zákona) pozostáva z dvoch základných skutkových podstát trestného činu krádeže v odsekoch 1 a 2 a z kvalifikovanej skutkovej podstaty v odsekoch 3, 4 a 5.

Krádežou sa teda rozumie prisvojenie si cudzej veci páchatel'om tým, že sa jej zmocní a spôsobí tak malú škodu, pričom sa potrestá odňatím slobody až na dva roky (§ 212 ods. 1 Trestného zákona). Rovnako sa potrestá páchatel', ak si prisvojí cudziu vec tým, že sa jej zmocní a

- + čin spácha vlámaním;
- + bezprostredne po čine sa pokúsi uchovať si vec násilím alebo hrozbou bezprostredného násillia;
- + čin spácha na veci, ktorú má iný na sebe alebo pri sebe;
- + takou vecou je vec z úrody z pozemku, ktorý patrí do poľnohospodárskeho pôdneho fondu, alebo drevo z pozemku, ktorý patrí do lesného pôdneho fondu, alebo ryba z rybníka s intenzívnym chovom;

⁴ Bližšie pozri FIELD, S. *Trends in Crime Revisited: A Research, Development and Statistics Directorate Report*. London: Home Office, 1999, s. 195.

✚ čin spácha na veci, ktorej odber podlieha spolplatneniu na základe osobitného predpisu, alebo bol za obdobný čin v predchádzajúcich dvanástich mesiacoch postihnutý (§ 212 ods. 2 Trestného zákona).

Vecou sa podľa § 130 ods. 1 a 2 Trestného zákona rozumie:

- a) hnutelná vec alebo nehnuteľná vec, byt alebo nebytový priestor, zvieratá, ak z jednotlivých ustanovení tohto zákona nevyplýva niečo iné;
- b) ovládateľná prírodná sila alebo energia;
- c) cenný papier bez ohľadu na jeho podobu;
- d) peňažné prostriedky na účte;
- e) príjem z trestnej činnosti, ako aj zisky, úroky a iné úžitky z týchto príjmov;
- f) listina, ktorá je podkladom uplatnenia si právneho nároku; alebo
- g) majetkové právo alebo iná peniazmi ocenená hodnota.

Za vec sa považujú aj nehmotná informácia, dáta výpočtovej techniky alebo obrazový záznam na technickom nosiči. Z uvedeného vymedzenia je zrejmé, že slovenské trestné právo pojem vec vykladá extenzívnejšie, vzhľadom k tomu, že vecou môže byť tiež nehmotná informácia.⁵

Na vymedzenie pojmu cudzia vec je potrebné najskôr definovať pojem vlastná vec, ktorou je taká vec, ku ktorej má vlastník nasledujúce oprávnenia:

- ✚ držať ju – *ius possidendi*;
- ✚ užívať, požívať jej plody a úžitky – *ius utendi et fruendi*;
- ✚ nakladať s ňou – *ius disponendi*.

Vlastnícke právo, a podobne tiež spoluvlastnícke právo je všeobecným, priamym právnym panstvom nad vecou; je právom absolútnym, pôsobiacim voči všetkým (*erga omnes*) a zodpovedá mu povinnosť všetkých ostatných nerušiť vlastníka (správcu alebo inú osobu, ktorá má vec oprávnené u seba) vo výkone jeho práva (oprávnení) k veci. Práve absencia predmetných znakov má za následok, že pôjde o cudziu vec, ktorá je častým pojmovým znakom predovšetkým trestných činov proti majetku, a teda i trestného činu krádeže. Cudzou vecou sa rozumie vec, ktorá nepatrí páchatelovi buď vôbec, alebo nepatrí výlučne len jemu. V prvom prípade páchatel nie je vlastníkom ani spoluvlastníkom veci a v druhom

⁵ Podobne k uvedenej problematike pristupujú tiež iné právne poriadky; bližšie pozri HO-ENACK, S. A. a W. C. WEILER. A Structural Model of Murder Behaviour and the Criminal Justice System. *American Economic Review*. 1980, 30(3), s. 327-341.

prípade pôjde o právny režim podielového spoluvlastníctva, kedy nepatrí vec výlučne len páchatel'ovi. Z uvedeného vyplýva, že i spoluvlastník sa môže dopustiť trestného činu krádeže – vtedy, ak sa zmocní veci, ktorá je v podielovom spoluvlastníctve, s úmyslom nakladať s ňou tak, akoby patrila výlučne jemu. V prípade bezpodielového spoluvlastníctva manželov je situácia, keď pôjde o trestný čin krádeže, zrejmá. V prípade, že je vec v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov, teda sa o jej nadobudnutie pričínili obidvaja manželia, nie je vec spôsobilým predmetom útoku (cudzou vecou) a nepôjde o trestný čin krádeže spáchaný druhým manželom. V prípade, že vec nepatrí do bezpodielového spoluvlastníctva manželov, ako je napríklad vec, ktorú nadobudol jeden z manželov pred uzavretím manželstva, autorské diela alebo veci vylúčené z bezpodielového spoluvlastníctva manželov podľa § 143 Občianskeho zákonníka, teda ak je jeden z manželov výlučným vlastníkom veci, je vec spôsobilým predmetom útoku a pôjde o trestný čin krádeže.

Podľa rozhodnutí súdov Slovenskej republiky sú cudzou vecou tiež:

- ✚ neodovzdané peniaze predstavujúce cenu poskytnutej služby vo vzťahu k tomu, kto službu poskytol (R 33/1991);
- ✚ peniaze z odovzanej výhry v kartovej hre vo vzťahu k tomu, kto prehral, a peniaze z neodovzanej výhry v kartovej hre vo vzťahu k tomu, kto vyhral (R 13/1976).

Prisvojením si veci sa podľa § 130 ods. 4 Trestného zákona rozumie neoprávnené odňatie veci z dispozície vlastníka alebo inej osoby, ktorá ju má oprávnené, bez súhlasu, s úmyslom s ňou nakladať ako s vlastnou vecou. Prisvojením sa teda rozumie získanie možnosti trvalej dispozície s vecou, čiže vylúčenie doterajšieho vlastníka alebo faktického držiteľa z jej držby, užívania a nakladania s vecou. Trvale pritom neznamená len navždy, ale aj na dobu neurčitú, teda dovtedy, kým sa páchatel' nerozhodne s vecou naložiť inak alebo kým vec nie je odňatá orgánmi činnými v trestnom konaní. Z hľadiska prisvojenia je potrebné vymedziť pojem zmocnenie, ktorým sa podľa rozhodnutia R 21/1972 rozumie situácia, keď páchatel' vec odníme z fakтической moci osoby, ktorá nad ňou túto moc má, a tým vytvorí taký stav, ktorým skutočnému vlastníkovi fakticky znemožňuje nakladanie s jeho vecou, a zároveň umožňuje nakladanie s vecou pre seba.

Prisvojením si veci z cudzieho majetku zmocnením sa jej a spôsobe-
ním škody malej, t.j. prevyšujúcej 266 EUR, je trestný čin krádeže vo svo-
jej základnej skutkovej podstate podľa § 212 ods. 1 Trestného zákona

dokonaný. Za trestný čin krádeže podľa § 212 ods. 1 Trestného zákona treba považovať i pokračujúci trestný čin krádeže, pri ktorom je jednotlivými útokmi spôsobená škoda menšia ako malá, ak po ich spočítaní výška škody dosiahne hodnotu malej škody.

V zmysle § 212 ods. 2 Trestného zákona sa páchatel' dopustí trestného činu krádeže aj vtedy, ak si prisvojí cudziu vec tým, že sa jej zmocní niektorým z uvedených spôsobov. Zákonným znakom v danom odseku už nie je spôsobenie škody, i keď hodnota odcudzenej veci nie je bezvýznamná pri ukladaní trestu a pre posúdenie trestnosti takéhoto činu podľa § 10 ods. 2 Trestného zákona, teda vzhľadom na spôsob vykonania činu a jeho následky, okolnosti, za ktorých je spáchaný, mieru zavinenia a pohnútku páchatel'a, je jeho závažnosť viac ako nepatrná. Pri kvalifikácii skutku podľa § 212 ods. 2 Trestného zákona je potrebné zohľadniť všetky obsiahnuté znaky, pričom faktická konzumpcia vylučuje právne posúdenie skutku podľa jednej takejto kvalifikácie druhou.

Trestný čin krádeže je spáchaný vlámaním, ak páchatel' vnikol do uzavretého priestoru nedovoleným prekonaním uzamknutia alebo prekonaním inej zabezpečovacej prekážky použitím sily alebo l'sťou. Uzamknutím sa rozumie tiež viditeľná mechanická prekážka, ktorou je vec opatrená, aby k nej neoprávnené osoby mali sťažený alebo zamedzený prístup. Vlamaním sa teda, zjednodušene, rozumie odstránenie prekážky postavenej medzi páchatel'a a odcudzovanú vec, ktorej účelom je vylúčiť zmocnenie sa veci.

Trestný čin krádeže je spáchaný aj vtedy, ak sa páchatel', ktorý si prisvojí cudziu vec tým, že sa jej zmocní, bezprostredne po čine pokúsi uchovať si vec násilím alebo hrozbou bezprostredného násillia. Znakmi takejto skutkovej podstaty sú:

- ✚ bezprostrednosť: páchatel' sa bezprostredne po čine, nie s odstupom čo aj len hodín, pokúsi uchovať si vec;
- ✚ pokus uchovať si vec: stačí, ak sa páchatel' uvedeným spôsobom o to pokúsi; nie je rozhodujúce, či úsilie uchovať si odcudzenú vec bolo úspešné;
- ✚ násillie alebo hrozba bezprostredného násillia po čine: páchatel' použije násillie alebo hrozbu bezprostredného násillia až po tom, čo sa zmocnil cudzej veci, čím sleduje cieľ uchovať si vec pred vlastníkom alebo inou oprávnenou osobou. Ak by násillie alebo hrozbu bezprostredného násillia použil pred činom, spáchal by trestný čin lúpeže.

O trestný čin krádeže pôjde i vtedy, ak podľa § 212 ods. 2 písm. c) Trestného zákona čin páchatel' spácha na veci, ktorú má iný na sebe alebo pri sebe. Pôjde teda o odcudzenie vecí „na sebe“, napríklad oblečenia, šperku, doplnku a podobne, a vecí „pri sebe“, napríklad tašky, dáždnika, mobilného telefónu a podobne, a to aj vtedy, ak s vecami nie je v priamom kontakte, ale má ich v bezprostrednej blízkosti, napríklad odložený odev vo vlaku.

Ak je vecou, ktorú si páchatel' prisvojí tým, že sa jej zmocní, vec z úrody z pozemku, ktorý patrí do poľnohospodárskeho pôdneho fondu, alebo drevo z pozemku, ktorý patrí do lesného pôdneho fondu, alebo ryba z rybníka s intenzívnym chovom, pôjde o trestný čin krádeže. Dôležitou skutočnosťou na naplnenie uvedenej skutkovej podstaty je vymedzenie jednotlivých pojmov v osobitných zákonoch. Konkrétne ide o Zákon č. 220/2004 Z.z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy, v ktorom je vymedzené, čo sa rozumie pod poľnohospodárskym pôdnym fondom, ďalej Zákon č. 326/2005 Z.z. o lesoch, v ktorom sú vymedzené pojmy les a lesný pozemok, a nakoniec Zákon č. 139/2002 Z.z. o rybárstve, v ktorom je vymedzené, čo sa rozumie pod pojmom rybník s intenzívnym chovom.

Taktiež sa jedná o krádež, ak páchatel' spácha čin na veci, ktorej odber podlieha spolpatneniu na základe osobitného predpisu. Pôjde predovšetkým o neoprávnený odber elektrickej energie, vody, plynu, tepla a podobne. Právne posúdenie neoprávneného odberu závisí od okolností konkrétneho prípadu, t.j. „od toho, akým konkrétnym konaním páchatel' dosiahol neoprávnený odber...“,⁶ a teda, či pôjde o trestný čin:

- ✚ krádeže, ak páchatel' odoberá napríklad elektrickú energiu bez toho, aby niekoho uviedol do omylu alebo využil niečí omyl, napríklad nelegálnym pripojením sa na rozvod;
- ✚ podvodu, ak páchatel' pri odbere uvedie niekoho do omylu alebo využije niečí omyl, napríklad technickou manipuláciou docieli, že elektromer vykazuje menšiu spotrebu.

A nakoniec, podľa § 212 ods. 2 písm. f) Trestného zákona bude páchatel' postihnutý za trestný čin krádeže, ak bol v predchádzajúcich dvadsiatich mesiacoch postihnutý za obdobný čin. Pod pojmom postihnutý za obdobný čin sa rozumie už sankcionovaná fyzická osoba alebo osoba, vo-

⁶ Bližšie pozri IVOR, J. et al. *Trestné právo hmotné 2: Osobitná časť*. 1. vyd. Bratislava: Iura Edition, 2006, s. 151.

či ktorej bolo prijaté opatrenie za protiprávne konanie iné ako trestný čin, t.j. priestupok alebo obdobný delikt, najmä správny delikt alebo disciplinárny delikt, ktoré upravujú početné právne normy. Za takto postihnutú sa nebude považovať osoba, ktorej boli uložená sankcia alebo opatrenie v zmysle týchto právnych noriem zahladené.

Okolnosťou podmieňujúcou použitie vyššej trestnej sadzby, a teda zvyšujúcou závažnosť trestného činu krádeže je predovšetkým spôsobilosť škody väčšej, škody značnej a škody veľkého rozsahu. Ide o jeden zo znakov kvalifikovanej skutkovej podstaty trestného činu krádeže (§ 212 ods. 3 až 5 písm. a) Trestného zákona). Škodou väčšou sa rozumie najmenej desaťnásobok škody malej, t.j. najmenej 2 660 EUR, značnou škodou je najmenej jej stonásobok, t.j. 26 600 EUR, a škodou veľkého rozsahu je najmenej jej päťstónásobok, t.j. 133 000 EUR.

Podľa § 212 ods. 3 Trestného zákona sa páchatel' potrestá odňatím slobody na šesť mesiacov až tri roky, ak spácha čin uvedený v už spomínaných odsekoch 1 alebo 2:

- a) a spôsobí ním väčšiu škodu;
- b) hoci bol za taký čin v predchádzajúcich dvadsiatich štyroch mesiacoch odsúdený, pričom odsúdením sa nerozumie len odsúdenie za krádež, ale aj za iný obdobný čin, ktorým si páchatel' prisvojil cudziu vec alebo jeho úmysel k tomu smeroval (napríklad lúpež); lehota sa počíta od právoplatnosti skoršieho rozsudku a v prípade, že v dobe rozhodovania podľa tohto ustanovenia je skoršie odsúdenie zahladené alebo o ňom z iného dôvodu platí fikcia neodsúdenia, nemožno ho považovať za zákonom požadovaný znak potrebný na uplatnenie tohto ustanovenia. V prípade, že od právoplatnosti skoršieho rozsudku uplynula doba dlhšia ako dvadsaťštyri mesiacov, použije sa ustanovenie § 37 písm. m) Trestného zákona, t.j. všeobecne priťažujúca okolnosť, keď bol páchatel' za trestný čin už odsúdený;
- c) z osobitného motívu, t.j. na objednávku, z pomsty, v úmysle zakryť alebo uľahčiť iný trestný čin, z národnostnej, etnickej alebo rasovej nenávisti alebo nenávisti z dôvodu farby pleti alebo so sexuálnym motívom.

Taktiež sa páchatel' prísnejšie potrestá podľa § 212 ods. 4 Trestného zákona, ak spácha čin uvedený v odsekoch 1 alebo 2:

- a) a spôsobí ním značnú škodu;

- b) závažnejším spôsobom konania, teda podľa § 138 Trestného zákona, po dlhší čas, využitím tiesne, neskúsenosti, odkázanosti alebo podriadenosti, organizovanou skupinou alebo na viacerých osobách;
- c) na mieste požívajúcom pietu alebo všeobecnú úctu alebo na mieste konania verejného zhromaždenia alebo obradu; ide predovšetkým o cintoríny, pomníky alebo miesta cirkevného alebo iného obradu a podobne;
- d) na veci, ktorá požíva ochranu podľa osobitného predpisu; ide napríklad o Zákon č. 49/2002 Z.z. o ochrane pamiatkového fondu, Dohovor o ochrane svetového kultúrneho a prírodného dedičstva (č. 159/1991 Zb.) a podobne, teda predovšetkým o pamiatky a veci patriace do kultúrneho dedičstva;
- e) tým, že taký čin zorganizuje, teda je organizátorom, ktorý riadil alebo zosnoval trestný čin krádeže, pričom pri použití tejto okolnosti „neprihádza do úvahy súčasné použitie všeobecnej priťažujúcej okolnosti, keď páchatel' spáchal trestný čin ako organizátor podľa § 37 písm. k) Trestného zákona.“

Nakoniec sa páchatel' dopustí trestného činu krádeže vo svojej kvalifikovanej podstate, ak spácha čin uvedený v odsekoch 1 alebo 2:

- a) a spôsobí ním škodu veľkého rozsahu;
- b) ako člen nebezpečného zoskupenia, teda ako člen zločineckej alebo teroristickej skupiny (§ 129 Trestného zákona);
- c) za krízovej situácie, ktorou sú podľa § 134 ods. 2 Trestného zákona núdzový stav, výnimočný stav, vojnový stav alebo vojna, ktoré bližšie definuje Ústavný zákon č. 227/2002 Z.z. o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu v znení neskorších predpisov.

Pohľad optikou orgánov činných v trestnom konaní

Na základe pokynu Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky sa upravuje postup prokurátorov v trestnom konaní pri výklade a aplikácii skutkovej podstaty trestného činu krádeže podľa § 212 ods. 1 a ods. 4 písm. b) Trestného zákona a kvalifikačného pojmu vlámanie podľa § 122 ods. 4 a § 138 písm. e) Trestného zákona (ďalej len „Pokyn“). Cieľom je zjednotiť postup orgánov činných v trestnom konaní, a to tak, že prípadné krádeže vlámaním do rodinných domov, pivníc, ako aj motorových vozidiel v prípade odcudzenia so škodou vyššou ako 266 EUR je nutné kvalifikovať podľa § 212 ods. 4 písm. b) Trestného zákona (t.j. „závažnejším spôsobom konania“, s poukázaním na § 138 písm. e) Trestného zákona,

ktorým sa rozumie „vlámaním“), a nie tak, ako prevažne doposiaľ, teda podľa § 212 ods. 2 písm. a) Trestného zákona („čin spácha vlámaním“).

Podľa názoru Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky č. IV/1 Spr 8/16/1000-23 (zrejme vychádzajúceho zo stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky Tpj 78/2011, Tpj 53/2013 a podobne) je tak každá krádež vlámaním, kde je spôsobená škoda na odcudzených veciach v sume do 266 EUR (spĺňa tak podmienky pre základnú skutkovú podstatu), kvalifikovateľná pod § 212 ods. 2 písm. a) Trestného zákona a každý prípad so spôsobenou škodou na odcudzených veciach nad 266 EUR pri krádeži vlámaním (spĺňa kvalifikovanú skutkovú podstatu) je nutné kvalifikovať ako § 212 ods. 4 písm. b) Trestného zákona.⁷

Pokyn Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky v podstate iba nekriticky prebral právne názory a stanoviská trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 116/2012 z 12. decembra 2011, sp. zn. Tpj 78/2011. Predmetný pokyn spôsobil stav, že všetky krádeže, pri ktorých sa páchatel vlámaním zmocnil cudzej veci v hodnote prevyšujúcej sumu 266 EUR, už nebudú kvalifikované ako prečin krádeže podľa § 212 ods. 2 písm. a) Trestného zákona, ale musia byť posúdené ako zločin krádeže podľa § 212 ods. 1 a ods. 4 písm. b) Trestného zákona, s poukázaním na § 138 písm. e) Trestného zákona (vlámanie). Uvedená zmena v právnej kvalifikácii priniesla tiež zmenu vecnej príslušnosti policajtov podľa § 10 ods. 8 Trestného poriadku, a to tak, že vo veci sa už nebude vykonávať skrátené vyšetrowanie, ale bude potrebné vykonať vyšetrowanie, a teda vo veci budú konať vyšetrowatelia Policajného zboru, a nie poverení príslušníci Policajného zboru ako doteraz.

Stanoviská Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky sú jednoznačne právno-pozitívne konzistentné. Týkajú sa konzumácie skutkových podstát, prípadne subsumpcie niektorých okolností vzťahujúcich sa na trestné činy krádeže, porušova-

⁷ Právne vety pokynu Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky: „Ak si páchatel prisvojí cudziu vec tým, že sa jej zmocní, spôsobí tak najmenej malú škodu a spácha čin vlámaním, naplní zákonné znaky zločinu krádeže podľa § 212 ods. 1, ods. 4 písm. b) Trestného zákona, pri použití § 138 písm. e) Trestného zákona. Takéto právne posúdenie skutku jeho podradením pod kvalifikovanú skutkovú podstatu trestného činu krádeže je v pomere špeciality k právnej kvalifikácii skutku ako prečinu krádeže podľa § 212 ods. 2 písm. a) Trestného zákona (základná skutková podstata trestného činu), ktorá sa použije len vtedy, ak páchatel krádežou vlámaním nespôsobí ani malú škodu (§ 125 ods. 1 Trestného zákona).“

nia domovej slobody, poškodzovania cudzej veci a podobne, ako i vzťahov základných a kvalifikovaných skutkových podstat.

Problémom uvedených stanovísk je skutočnosť, že vychádzajú z premisy, že krádež vlámaním kvalifikovaným spôsobom znamená spôsobenie škody. Teória trestného práva však pod vlámaním chápe spôsob konania, a nie následok.⁸ Ak však pristúpime k výkladu práva, podľa spomenutých stanovísk zistíme, že ním dochádza ku zmene samotného druhu trestného činu. Kým pri škode do 266 EUR sa jedná o prečin, pri škode nad 266 EUR sa jedná o zločin. Podstatným rozdielom je tak skutočnosť, že kým pri krádeži do 266 EUR hrozí páchatel'ovi trest odňatia slobody až na dva roky, pri škode o jeden cent vyššej je to už trest v rozmedzí tri roky až desať rokov. Ak sa páchatel' v podmienke dopustí trestného činu krádeže vlámaním a krádežou spôsobí škodu napríklad 270 EUR, hrozí mu trest odňatia slobody až na úrovni skutkovej podstaty trestného činu zabitia.

Záver

Pre trestný čin krádeže platí vo väčšine prípadov v rámci identifikácie motívov páchatel'a pravidlo, že „sú to väčšinou racionálni jednotlivci konajúci vo svojom vlastnom záujme“,⁹ a podľa štatistických údajov Policajného zboru Slovenskej republiky ide o jedno z najčastejších protiprávných konaní uskutočňovaných na našom území.

V justičnej praxi môžeme vzhľadom k vyššie uvedeným skutočnostiam badať tendenciu prílišnej penalizácie protiprávneho konania (v našom prípade krádeže vlámaním). Výhradou k uvedenému prístupu je zjavná neúmernosť trestu, ktorý naráža na zásadu primeranosti trestania.¹⁰

⁸ Trestný čin krádeže je spáchaný vlámaním, ak páchatel' vnikol do uzavretého priestoru nedovoleným prekonaním uzamknutia alebo prekonaním inej zabezpečovacej prekážky použitím sily alebo ľst'ou, pričom uzamknutím sa rozumie aj viditeľná mechanická prekážka, ktorou je vec opatrená, aby k nej neoprávnené osoby mali sťažený alebo zamedzený prístup. Vlámaním sa teda, zjednodušene, rozumie odstránenie prekážky postavennej medzi páchatel'a a odcudzovanú vec, ktorej účelom je vylúčiť zmocnenie sa veci. Bližšie pozri napríklad DIANIŠKA, G. et al. *Krádeže vlámaním do bytov*. 1. vyd. Bratislava: Akadémia Policajného zboru, 1999. 176 s.

⁹ Bližšie pozri BECKER, G. Crime and Punishment: An Economic Approach. *Journal of Political Economy*. 1968, 76(2), s. 169.

¹⁰ Bližšie pozri Rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky č. PL. ÚS 106/2011-85, body 23 až 26 týkajúce sa asperačnej zásady.

Súčasná právna úprava § 212 a § 138 Trestného zákona, kde zákonodarca opomenul odstrániť duplicitu pojmu vlámanie, respektíve špecifikácie jeho obsahu v súčasnom znení, si tak vyžiada v budúcnosti pravdepodobnú novelizáciu Trestného zákona, respektíve revízy výklad, nakoľko aktuálna predmetná interpretácia vedie vo svojich dôsledkoch k problematickému a nevhodnému výkladu právnej normy.

A aké dôsledky má uplatňovanie zmieneneho prístupu v súčasnosti? Je celkom možné, že podozriví páchatelia sú pred orgánmi činnými v trestnom konaní povolnejší a ochotnejší pri uzatváraní odklonov trestného konania¹¹ a de facto sa radšej priznajú k páchaniu trestnej činnosti, aby sa tak vyhli vysokým trestom v súdnom konaní.¹² Je otázne, či je účelom hrozby trestu práve takéto „dokazovanie“ páchatel'ov podozrivých z trestnej činnosti.

Zoznam bibliografických odkazov

- BECKER, G. Crime and Punishment: An Economic Approach. *Journal of Political Economy*. 1968, 76(2), s. 169.
- DIANIŠKA, G. et al. *Krádeže vlámaním do bytov*. 1. vyd. Bratislava: Akadémia Policajného zboru, 1999. 176 s. ISBN 978-80-8054-529-1.
- FIELD, S. *Trends in Crime Revisited: A Research, Development and Statistics Directorate Report*. London: Home Office, 1999, s. 195. ISBN 1-84082-370-4.
- HOENACK, S. A. a W. C. WEILER. A Structural Model of Murder Behaviour and the Criminal Justice System. *American Economic Review*. 1980, 30(3), s. 327-341.
- IVOR, J. et al. *Trestné právo hmotné 2: Osobitná časť*. 1. vyd. Bratislava: Iura Edition, 2006, cit. 1, s. 141. ISBN 978-80-8078-308-2.
- JALČ, A. et al. *Prípadové štúdie z trestného práva procesného*. 1. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2015. 237 s. ISBN 978-80-7380-565-4.
- KRATOCHVÍL, V. et al. *Trestní právo hmotné: Obecná část*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2012. 968 s. ISBN 978-80-7179-082-2.

¹¹ Bližšie pozri dokument SRHOLEC, M. *Niekoľko námietok k aplikácii ustanovení o krádeži vlámaním* [online]. Dostupné na: <http://www.pravnelisty.sk/clanky/a459-niekoľko-námietok-k-aplikácii-ustanoveni-o->.

¹² Najmä vzhľadom ku možnosti, ktorú upravuje § 39 ods. 2 písm. d) Trestného zákona.

- MADLIAK, J. et al. *Trestné právo hmotné: Všeobecná časť*. 1. vyd. Košice: Vydavateľstvo UPJŠ, 2006. 456 s. ISBN 978-80-7097-695-1.
- SOLNAŘ, V. et al. *Systém českého trestního práva: II. Základy trestní odpovědnosti*. 1. vyd. Praha: Novatrix, 2009. 502 s. ISBN 978-80-254-4033-9.
- SRHOLEC, M. *Niekoľko námietok k aplikácii ustanovení o krádeži vlámaním* [online]. Dostupné na: <http://www.pravnelisty.sk/clanky/a459-niekolko-namietok-k-aplikacii-ustanoveni-o->.
- ŠIMOVIČEK, I. et al. *Trestné právo procesné*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2016. 407 s. ISBN 978-80-7380-617-0.
- Zákon č. 300/2005 Z.z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov.*

Doc. JUDr. Ing. Adrián Jalč, PhD.

Právnická fakulta
Trnavská univerzita v Trnave
Kollárova 10
917 01 Trnava
Slovenská republika
adrian.jalc@truni.sk